

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Korpschef Nationale Politie
T.a.v. de heer drs. E.S.M. Akerboom

Datum 4 december 2019
Onderwerp Validatie Evaluatie schietincident 18 maart

Geachte heer Akerboom,

Op 18 maart 2019 vindt een ernstig schietincident plaats in een tram op het 24 Oktoberplein in Utrecht.¹ Er vallen vier dodelijke slachtoffers en meerdere mensen raken gewond. Het schietincident heeft een grote maatschappelijke impact. Niet alleen in Utrecht, maar in heel Nederland. De verdachte, Gökmen T., ontkomt in eerste instantie, maar de politie houdt hem later op de dag aan.

Het schietincident is aanleiding tot grootschalige inzet van hulpdiensten en de inrichting van de daarbij passende commandostructuur. De politie vormt meerdere crisisteams en treedt met veel politieagenten op. Naar aanleiding van het schietincident heeft u een interne evaluatie laten uitvoeren.² In deze brief informeer ik u over de uitkomsten van de validatie door de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de Inspectie) van de 'Interne evaluatie schietincident Utrecht' door de Nationale Politie.

Doelstelling

De Inspectie streeft ernaar het lerend vermogen van de organisaties waarop zij toezicht houdt te bevorderen. Daarom stimuleert de Inspectie deze organisaties om bij incidenten of oefeningen eigen onderzoeken en evaluaties uit te voeren, en probeert het de kwaliteit daarvan een impuls te geven. Met deze validatie spreekt de Inspectie zich uit over de betrouwbaarheid van de resultaten van het door de politie uitgevoerde interne evaluatie.

Nadat alle bij het schietincident betrokken organisaties hun interne evaluaties hebben afgerond, stelt de Inspectie een eindrapportage op waarin mogelijk nog aandachtspunten naar voren komen betreffende de totale aanpak van het schietincident. De Inspectie zal zich dan ook uitspreken over de kwaliteit van de evaluaties en eventueel aanvullend onderzoek uitvoeren. De verschillende interne evaluaties dienen hiervoor als input.³

¹ De Inspectie spreekt in deze situatie niet over terrorisme, omdat het aan de strafrechter is voorbehouden om deze kwalificatie al dan niet te geven.

² Kamerbrief 28684-554. 21 maart 2019.

³ Conform het plan van aanpak 'Validatie evaluaties schietincident Utrecht 18 maart 2019' van de Inspectie Justitie en Veiligheid.

Inspectie Justitie en Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.inspectie-jenv.nl

Contactpersoon

communicatie@inspectie-
jenv.nl

Projectnaam

Validaties evaluaties
schietincident Utrecht

Ons kenmerk

2762517

Uw kenmerk

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Gelet op het doel van de validatie hanteert de Inspectie de volgende probleemstelling:

Wat is de betrouwbaarheid van de evaluatie van het optreden van de nationale crisisorganisatie?

Werkwijze

De validatie door de Inspectie is opgebouwd uit een aantal onderdelen. Allereerst beoordeelde de Inspectie de onderzoeksopzet van uw evaluatie. Naar aanleiding van de eerste versie van de evaluatie heeft de Inspectie u verduidelijkingsvragen gesteld en u verzocht inzicht te geven in uw analyse van de feitelijke bevindingen. Dit was nodig zodat de Inspectie kon toetsen of het navolgbaar is. De validatie door de Inspectie betreft een beoordeling van de betrouwbaarheid van de evaluatie door de politie. De Inspectie heeft hiervoor inzicht gehad in de presentatie met de conclusies, het voor de Inspectie opgestelde document dat de analyse bevat en de onderliggende stukken.

Beoordeling rapportage

De Inspectie beoordeelt de rapportage van de evaluatie op vier punten:

- Biedt de rapportage voldoende inzicht in de wijze waarop de onderzoeksmethoden zijn ingezet?
- Geeft de rapportage antwoord op de gestelde onderzoeksvragen dan wel geformuleerde onderzoeksthema's?
- Volgen de conclusies logisch uit de bevindingen?
- Volgen de aanbevelingen/lessen logisch uit de conclusies?

Inzet onderzoeksmethoden

- In het voor de Inspectie opgestelde analysedocument geeft u helder inzicht in de samenstelling van de onderzoeksc commissie, de gestelde onderzoeksvragen en de gehanteerde onderzoeksopzet.
- De leden van de onderzoeksc commissie zijn niet betrokken geweest bij de inzet op 18 maart 2019, waardoor de onafhankelijkheid van de onderzoeksc commissie voldoende is geborgd.
- U heeft gebruik gemaakt van diverse bronnen waarmee de feitelijke gang van zaken is gereconstrueerd, zoals verslagen, notulen en loggings door de diverse politiefunctiearissen en –teams van de dag zelf. Daarnaast heeft u bij een aantal sleutelfunctiearissen interviews afgenomen. De opgestelde tijdlijn is tussentijds voor akkoord voorgelegd aan betrokken organisatieonderdelen.

Beantwoording onderzoeksvragen/thema's

- U heeft drie onderzoeksvragen gesteld die voldoende terug te vinden zijn in uw evaluatie. Hoewel de inhoud voldoende aan bod komt, mist een expliciete beantwoording van de drie onderzoeksvragen.

Conclusies volgen uit bevindingen

- De Inspectie constateert dat de conclusies en bevindingen verspreid zijn over twee documenten. Deze komen op één punt niet overeen: de conclusie t.a.v. de internationale samenwerking met België en Duitsland wordt in het analysedocument niet uitgewerkt. De overige conclusies zijn wel te reconstrueren vanuit de bevindingen en de analyse.

- Door het werken met twee documenten en de noodzaak tot het vergelijken van documenten, kan de Inspectie op onderdelen niet eenvoudig tot een goede beoordeling komen. Immers, stukken moesten eerst met elkaar vergeleken worden. Het beoordelen van twee verschillende stukken heeft als risico dat belangrijke noties, nuances of lessen door de lezer over het hoofd worden gezien. Dit kan het leereffect van de evaluatie in negatieve zin beïnvloeden.

Aanbevelingen volgen uit conclusies

- Op één aanbeveling na volgen uw aanbevelingen uit de conclusies. Ze zijn voldoende geadresseerd en bevatten concrete verbeteringen.
- De aanbeveling ten aanzien van de internationale samenwerking mist onderbouwing doordat die ook in de analyse ontbreekt.
- De Inspectie ziet in de aanbevelingen over een informatiemanagementsysteem en duidelijke commandostructuur de mogelijkheid om aan te sluiten bij de GRIP-structuur. Daarbij geldt dat de veiligheidsregio's al langer netcentrisch werken en ook een systeem hebben dat dit faciliteert.

Conclusie

De Inspectie concludeert dat uw evaluatie betrouwbaar is. De conclusies zijn onderbouwd met een analyse van de feiten en de evaluatie bevat een duidelijk professioneel oordeel. De Inspectie geeft u mee om bij een toekomstige evaluatie in één document te werken zodat bevindingen, analyse en conclusies en lessen voor iedere lezer navolgbaar en begrijpelijk zijn.

Vervolg

De Inspectie stuurt deze brief ter informatie ook aan de minister van Justitie en Veiligheid. Indien u wenst, kan de Inspectie deze brief binnen twee weken na ontvangst aan u toelichten.

Ik verzoek u bij de Inspectie aan te geven hoe u de lessen uit de evaluatie gaat implementeren. Ik verzoek u hiervoor een verbeterplan aan te leveren voor vrijdag 7 februari 2020.

Hoogachtend,

J.G. Bos
Inspecteur-Generaal Inspectie Justitie en Veiligheid